

Inrichtingsplan Natuurrijk

Natuurbouwstenen in De Valkwei

Introductie

Wat is Natuurrijk

In 1977 werd 1,2 hectare grasland in het hart van de Krimpenerwaard aangekocht, hier werd een stuk natuur ontwikkeld met een zo rijk mogelijke variatie aan planten en dieren. In dit gebied is veel ervaring opgedaan met het beheer zonder gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen. Dit is het originele Natuurrijk. Met uitzondering van enkele poelen, is al het werk steeds met handkracht uitgevoerd door vrijwilligers. Dit om het bodemleven zo veel mogelijk in tact te laten en te stimuleren.

Meer dan veertig jaar later is er veel bereikt. Wat in de jaren zeventig een weiland was, is nu een natuurterrein met ruim 100 soorten bomen en struiken en honderden soorten (veelal zeldzame / beschermde) planten. Op diverse plekken zijn grotere en kleinere poelen aangelegd, met hier en daar verhogingen in de vorm van 'walletjes'. Natuurrijk biedt leefruimte aan honderdduizenden dieren: slakken, spinnen, insecten, vissen, amfibieën, vogels en zoogdieren.

Sinds 2018 is met de provincie Zuid Holland gesproken over de aankoop van de grond tussen het originele Natuurrijk en de Oudelandseweg. Inmiddels is deze grond toegevoegd aan Natuurrijk en al sinds 2019 voert de Stichting Natuurrijk al het onderhoud uit van de natuuroevers en het middengedeelte met poel. Dit nieuwe gedeelte wordt "De Valkwei" genoemd, naar George en Sophie de Valk, ereleden van de stichting die de aankoop hebben gefaciliteerd. Tegelijkertijd schonken Birgitte en Kees Beart het "oude" Natuurrijk aan de Stichting. Daarmee is de oppervlakte bijna verdrievoudigd tot 3,5 hectare en is het hele gebied vanaf de Oudelandseweg tot aan de Veenwetering eigen terrein in bezit van de Stichting Natuurrijk.

Voorwaarde bij de aankoop was dat de nieuwe grond gebruikt en beheerd dient te worden als natuurterrein. In het beheerplan

bij de aankoop zijn natuurdoelen genoteerd, die we graag opvolgen. Dit inrichtingsplan behelst de invulling van deze natuurdoelen voor de nieuwe grond, inclusief de voortschrijdende inzichten hierover.

De doelen van Natuurrijk tot nu toe

De Stichting Natuurrijk is opgericht om de natuur en biodiversiteit te bevorderen. Daartoe beheert, onderhoudt en verrijkt ze het terrein van Natuurrijk. Het tweede doel is om de opgedane kennis en ervaring te verspreiden. Daartoe zijn door de toenmalige medewerkers vele contacten onderhouden met alle gemeenten en provincies van Nederland.

Afgevaardigden van Natuurrijk hebben in meer dan 100 gemeenten voorlichting gegeven over de mogelijkheden van groenbeheer zonder bestrijdingsmiddelen. Bovendien werd tweejaarlijks “De Groene Lijst” rondgestuurd aan alle gemeenten en provincies, met een overzicht van welke gemeenten en provincies geen bestrijdingsmiddelen meer gebruikten in openbaar groen en/of bestrating. Van die lijst zijn 12 versies verstuurd naar alle gemeenten en provincies, samen met extra informatie over risico's van bestrijdingsmiddelen en natuurlijk groenbeheer. Uit de verschillende lijsten ontstaat duidelijk het beeld dat het beheer steeds vaker zonder bestrijdingsmiddelen werd gedaan. Daar heeft de Groene Lijst dan ook zeker toe bijgedragen. Daarnaast is de kennis ook gedeeld met de vele bezoekers en vrijwilligers die het terrein in de loop der tijd hebben bezocht. Er zijn vele schoolklassen en jeugd natuurwachten op het terrein verwelkomd, en ook provinciale bestuurders en gemeenteraadsleden van gemeenten in de Krimpenerwaard.

Terwijl in het verleden de nadruk lag op het verminderen van bestrijdingsmiddelen door toepassing van natuurlijk groenbeheer, is op Natuurrijk ook de biodiversiteit steeds bevorderd door middel van gericht beheer. In dezelfde tijd zijn ook gemeenten doorgegroeid, naar meer gerichtheid op biodiversiteit. Ook de gemeente Krimpenerwaard heeft hierin een taakstelling, wat ook wordt weergegeven op de gemeentelijke website.

Inmiddels is biodiversiteit het belangrijkste doel van Natuurrijk en hierin zijn al prachtige resultaten bereikt. Zeldzame planten zoals zonnedauw, ratelaar, orchidee, ◆ wilde hyacint, anemonen en sleutelbloemen groeien hier. Samen met beschermde en interessante insecten en gewervelde dieren, zoals kamsalamander (zie ook het logo van Natuurrijk), heikikker, veenmol (een insect), oranjetipje en vele soorten libellen.

De doelen vanaf nu

Natuurrijk is nog immer bereid om haar opgedane kennis verder te verspreiden. Het gaat erg slecht met de biodiversiteit, West-Europees onderzoek laat zien dat er 75% minder insecten zijn dan 20 jaar geleden. Aangezien Natuurrijk al ruime ervaring heeft in het verbeteren van de biodiversiteit en juist dit haar aan het hart gaat, willen wij ons hier uit volle overtuiging voor inzetten. Niet alleen wil Natuurrijk de biodiversiteit op het eigen grondgebied zoveel mogelijk bevorderen, het wil vooral de benodigde kennis hierover verspreiden onder degenen deze kennis kunnen toepassen.

Daarom is het onze vurige wens om de nieuw aangekochte grond in te richten volgens de laatste inzichten voor het verbeteren van de biodiversiteit. We gebruiken daarvoor het meest gedetailleerde document dat in opdracht van de provincie Zuid-Holland is opgesteld: “Natuurbouwstenen in de Polder” (2022). Het toont kleinschalige (landschaps)elementen, in het bijzonder erffauna maatregelen. Deze krijgen van oudsher structureel te weinig aandacht. Toch zijn deze elementen voor veel verschillende locaties uitvoerbaar en vormen daarmee een groot potentieel voor het verbeteren van de biodiversiteit.

Overigens is de heer Rudi Terlouw, één van de opstellers van de “Natuurbouwstenen in de Polder”, tevens de opsteller van het beheerplan voor Natuurrijk. Dus er is al volop overeenkomst tussen beide documenten. Natuurrijk heeft hier al ervaring mee opgedaan en kan één en ander per direct in de praktijk brengen.

Natuurrijk is bereid om verschillende landschapselementen van “Natuurbouwstenen in de Polder” uit te voeren, om daarmee op één terrein vele praktijkvoorbeelden te hebben. We zijn bereid om aanleg en onderhoud uit te voeren, zodat de uitwerking op de biodiversiteit zichtbaar wordt. Deze voorbeelden kunnen dan getoond worden aan beleidsmakers van gemeenten en provincies, aan erf eigenaren en zelfrealisatoren. Zo kan de biodiversiteitsverbetering snel voet aan de grond krijgen in de regio.

Daarmee is Natuurrijk op het perfecte moment, omdat juist nu het Startdocument ZH-PLG wordt gelanceerd en vele beslissers moeten hierin worden meegenomen. Zo kan het biodiversiteitsherstel adequaat ter hand genomen moeten worden.

We werken daarin het liefst samen met de gemeente Krimpenerwaard. Stichting Natuurrijk wordt dan ook graag genoemd onder “Natuurbeheer met elkaar” in het lijstje van verschillende biodiversiteit bevorderende organisaties. Op Natuurrijk worden daartoe rondleidingen, voorlichtingsbijeenkomsten en natuurwerkdagen georganiseerd. Stichting Natuurrijk is dan hét aanspreekpunt voor mensen of organisaties die extra biodiversiteit bevorderende maatregelen willen nemen op hun erf, in een weiland of langs een sloot (www.duurzaamkrimpenewaard.nl/biodiversiteit). Dat is juist de erffauna die het meeste potentieel heeft en steeds te weinig aandacht krijgt. We gaan dan ook uit van een prettige en vruchtbare samenwerking met de gemeente Krimpenerwaard.

Beheer van de nieuw aangekochte grond

Bij de aankoop van het nieuwe land, is Natuurrijk de verplichting aangegaan de grond te beheren als natuurterrein. Er is een beheerplan opgesteld, gebaseerd is op de Groen Blauwe Dooradering (kortweg GBDA) die onderdeel is van het provinciaal beleid van Zuid-Holland. Daarnaast wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het icoonsoorten beleid van de provincie Zuid-Holland. De van belang geachte soorten zijn: ♦purperreiger, ♦zwarte stern, ♦rugstreeppad, ♦bittervoorn, ♦argusvlinder, ♦glassnijder, ♦groene glazenmaker (incl. krabbenscheer) en ♦dotterbloem.

Icoonsoorten van de provincie Zuid-Holland worden aangeduid met ♦. Naast de genoemde icoonsoorten zijn de volgende al ruimschoots aanwezig op Natuurrijk: ♦gierzwaluw, ♦merel.

Voor de aankoop van de nieuwe grond heeft de provincie in de eerste maanden van 2019 verschillende grondwerken uitgevoerd. Op dat moment is onder andere de grote poel aangelegd en zijn de beide natuuroevers aangelegd. Het beheerplan beschrijft hoe we daarmee moeten omgaan en ook de ringslang broeihopen worden hierin genoemd. Het schrijft een verschrallingsbeheer voor en verbiedt elke vorm van bemesting. Tot nu toe heeft Stichting Natuurrijk zich hier steeds aan gehouden en zal dit ook in de toekomst blijven doen. Bovendien worden al sinds 1977 absoluut geen bestrijdingsmiddelen gebruikt in het oude Natuurrijk en sinds 2019 in het nieuwe gedeelte. Bovendien werd nimmer hout afgevoerd. Al het hout van bomen en struiken wordt sinds 1977 op het terrein verwerkt ter bevordering van de biodiversiteit. Zeer waarschijnlijk vormen de takkenrillen rondom het terrein een barrière, waardoor in de poelen van het oude Natuurrijk geen Amerikaanse rivierkreeften voorkomen.

Daar bovenop, heeft de heer Rudi Terlouw een extra advies gegeven, tijdens een bezoek wat is vastgelegd in een mail van 3 oktober 2020. De heer Terlouw adviseert daarin positief over een dubbele knotbomenrij met aansluitende hoogstam boomgaard. Verder wordt gesproken over delen afplaggen en inzaaien voor de ontwikkeling van zeldzame soorten. Daarmee kan Natuurrijk een voorbeeldfunctie vervullen en dit alles is zeer belangrijk in verband met de biodiversiteitscrisis.

Waarom dit inrichtingsplan

Het Inrichtingsplan De Valkwei is op papier gezet, om alle wensen en noden met hun achterliggende redenen op een rij te zetten. Stichting Natuurrijk is verplicht de eigen grond als natuurterrein te beheren, de aangelegde natuuroevers ecologisch verantwoord te onderhouden en in te richten ten behoeve van de Groenblauwe dooradering (kortweg GBDA). De aanwezige kennis, kunde en daadkracht op Natuurrijk bewijst al jaren dat we in staat zijn een prachtige biodiversiteit te creëren. Met dit plan nemen we ook graag de gemeente Krimpenerwaard mee in onze plannen. Enkele bestuurders van de gemeente Krimpenerwaard hebben de rijkdom van Natuurrijk al ondervonden, tijdens een persoonlijk bezoek.

We hebben het dus over een zelfbeheerd stuk grond, in privaat eigendom, dat de Stichting Natuurrijk bereid is te beheren ten gunste van de biodiversiteit. Het landelijk gebied vormt een belangrijke habitat voor veel soorten planten en dieren. Hieronder bevinden zich veel soorten die op landelijke 'rode' lijsten voorkomen, Europees beschermd zijn en / of zijn opgenomen in het provinciaal iconsoorten beleid. Dit heeft ook een belangrijke educatieve waarde voor alle vrijwilligers en schoolklassen die op Natuurrijk komen. Ook daarmee vervult Stichting Natuurrijk een belangrijke functie ten behoeve van de provincie en gemeente.

Sinds 2019 voert de Stichting Natuurrijk het gehele onderhoud uit van de natuuroevers en het middengedeelte met poel. Tot nu toe is dit alles zonder enige subsidie gedaan met uitzondering van enkele kleine vouchers van de Groene Motor. Voor de toekomst zal ook extra financiële dekking gevonden moeten worden door middel van de eigen activiteiten en eventueel van overheden.

Aansluiting op regelingen en de omgeving

Bestemmingsplan

Op het gehele terrein van Stichting Natuurrijk is het gemeentelijke bestemmingsplan van toepassing 'Buitengebied Ouderkerk aan den IJssel 2013' vastgesteld op 09-07-2014. Op dit moment rust op het nieuw aangekochte deel de bestemming van 'Agrarisch met waarden'. Het wordt dan ook door Natuurrijk als agrarisch land gebruikt, enkele malen per jaar wordt het gras gemaaid om te dienen als veevoer. Naast dit agrarisch gebruik, zijn deze gronden ook bestemd voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden van het veenweidelandschap, waaronder begrepen openheid en het verkavelingspatroon. Voor Stichting Natuurrijk is dit de kern van haar doelen. Het bestemmingsplan biedt ook ruimte voor extensief dagrecreatief medegebruik. Daarmee zijn alle activiteiten van verleden, heden en toekomst op Natuurrijk volledig in overeenstemming met het bestemmingsplan.

Groenblauwe dooradering

De Provincie Zuid-Holland heeft bij GS-brief van 20 maart 2018 (PZH-2018-641953647) het aan Stichting Natuurrijk verkochte natuurterrein aangemerkt als buiten de NNN-opgave gelegen stapsteen, welke deel uitmaakt van de groenblauwe dooradering (GBDA) in de Krimpenerwaard. Vanuit dat gegeven zijn de beide oevers van het nieuw aangekochte land door de provincie aangewezen als natuuroevers, waarmee Natuurrijk nu al een bijdrage levert aan de GBDA. Verder is Stichting Natuurrijk verplicht de grond als natuurterrein te beheren en verder in te richten ten behoeve van de GBDA.

De GBDA is een netwerk dat door heel Nederland moet zorgen voor verbindingen tussen de verschillende natuurgebieden. Het vormt daarmee een aanvulling en toegeleiding voor het NatuurNetwerkNederland (kortweg NNN). De groenblauwe dooradering realiseert lijnvormige landschapselementen waarlangs trekvogels en andere migrerende dieren hun weg kunnen vinden.

Om de groenblauwe dooradering in te vullen, is eerst het "Deltaplan Biodiversiteitsherstel" opgesteld in 2018. In 2022 heeft de stichting Samen voor Biodiversiteit (www.samenvoorbiodiversiteit.nl) ook het "Aanvalsplan Landschap" opgesteld. Dit plan is een onlosmakelijk onderdeel van het Klimaatakkoord van Nederland. Het Aanvalsplan is op 28 september 2022 zeer enthousiast aangenomen door Christianne van der Wal (Minister voor Natuur en Stikstof), waarbij ook onze voorzitter aanwezig was. Op 21 november 2022 is ook het "Beoordelingskader GBDA" verschenen, waarmee de documenten compleet zijn. De uitvoering is in handen van de stichting Samen voor Biodiversiteit waarin oa gemeenten, kennishouders, uitvoerders en natuurbehoud

organisaties hun kennis bundelen. Ook Natuurrijk is hierbij aangesloten, als supporter van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

Het Aanvalsplan heeft de ambitie een significante bijdrage te leveren aan het halen van onze Europese verplichtingen rondom biodiversiteit (Vogel en Habitatrichtlijn), de klimaatopgave (Parijs) en schoon water (Kaderrichtlijn Water). Daarbij gaat het zowel om landbouwgrond als grond zonder landbouwfunctie, buiten de bebouwde kom. Doel van het Aanvalsplan is 10% groenblauwe dooradering van het landelijk gebied te realiseren. Dat betekent dat van het gehele landelijk gebied, exclusief NNN-gebied en de bebouwde kom, maar liefst 10% GBDA moet worden. Dit geldt zowel voor landbouwgrond als voor grond zonder landbouwfunctie, die in eigendom is van overheden en particulieren niet zijnde agrariërs. Op ieder schaalniveau: Rijk, provincie en gemeente wordt 10% GBDA nagestreefd.

Groenblauwe dooradering levert een structurele bijdrage aan het herstel van het Nederlandse cultuurlandschap. Dat is goed voor biodiversiteit, het klimaatbestendig maken van Nederland en een gezonder en minder belastend voedselsysteem. Daarnaast zijn landschaps- elementen in staat stikstof in te vangen waardoor het niet verder verspreid worden naar de omgeving. Door aan te sluiten bij de kenmerkende landschapskenmerken, wordt de landschapskarakteristiek versterkt. Daarbij wordt met name ingezet op lijnvormige elementen die een netwerk vormen. Zo verhoogt het plan de landschappelijke kwaliteit en diversiteit van het Nederlandse landschap.

Onder groenblauwe dooradering verstaan we de 'kleine' landschapselementen die ons landschap in belangrijke mate vormgeven. Deze omvatten onder andere bomenrijen, houtwallen, heggen, knotbomen en hoogstamboomgaarden. Daarnaast worden begroeiingen met kruiden, natuurvriendelijke oevers en poelen genoemd, plus keverbanken. Deze hebben een meer dynamisch karakter dat past bij de kenmerken van akkerbouwlandschappen. Ongeveer de helft van de GBDA dient te bestaan uit houtige elementen. (zie Aanvalsplan p.10

<https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/aanvalsplan-landschap>)

De extra landschapselementen zorgen voor versterking van de biodiversiteit, dankzij meer en betere ecologische verbindingen op land en langs het water. Vooral de potentie langs sloten is groot. De landschapselementen dragen bij aan de klimaatopgave. Voornamelijk de houtige elementen leggen grote hoeveelheden CO₂ vast. Natuurlijke oevers hebben een filterende werking en bufferen water. Zo zorgen ze voor een betere waterkwaliteit, zowel biologisch als chemisch. Hierdoor neemt de kwaliteit en diversiteit van het Nederlandse landschap toe. Landschapselementen filteren de lucht, waardoor de luchtkwaliteit toeneemt. Gebiedseigen elementen komen herkenbaar terug en daarmee nemen de herkenbaarheid en belevingswaarde toe. De landschapselementen hebben bovendien een belangrijke betekenis voor verbetering van de leefomgeving en recreatie. Gebiedseigen GBDA leidt voor het hele landelijk gebied tot significante versterking

van landschappelijke structuren en draagt bij aan een mooier (be)leefbaar landschap. (zie Aanvalsplan vanaf p.12)

Niet alleen de provincie is gebonden aan de uitvoering van de GBDA, zoals is vastgelegd in Rijk/Regio afspraken rond het Nationaal Plan Landelijk Gebied (NPLG), in de gebiedsgerichte aanpak. Maar met name de gemeenten gaan een belangrijke rol vervullen binnen deze gebiedsgerichte aanpak, met het oog op realisatie van de integrale gebiedsplannen. Elke gemeente zal dit zelf moeten vormgeven, waarschijnlijk in de Omgevingsvisie met bijbehorende programma's. Dit alles is voor het behoud en ontwikkeling van het landschap.

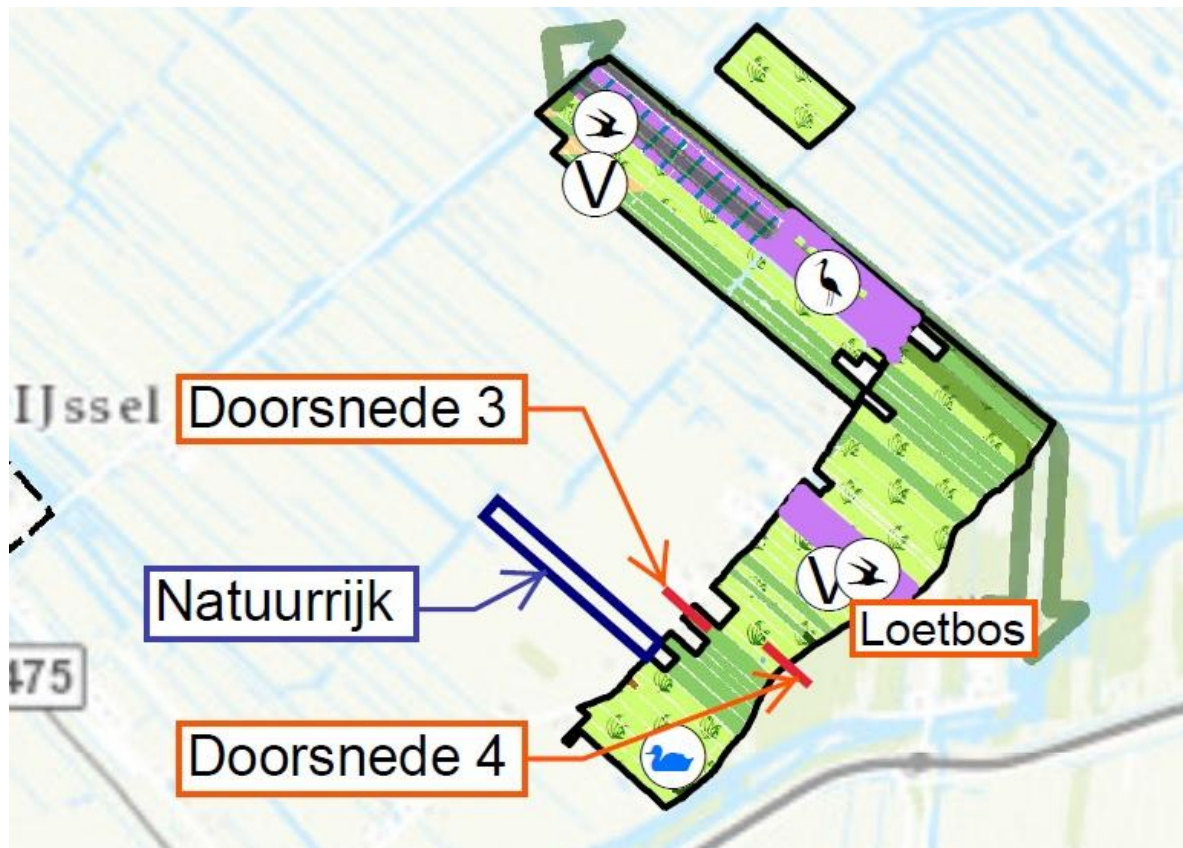
Doel is dus om binnen de gemeente Krimpenerwaard 10% van de grond als GBDA te bestemmen. Vooralsnog lijkt dit een ambitieus doel. Daartegenover staat dat, elke vierkante meter van de grond van Natuurrijk een functie vervult binnen de GBDA. Dus Stichting Natuurrijk levert hiermee, op dit moment al een bijdrage aan de belangrijke gebiedsopgave die de gemeente Krimpenerwaard heeft. We gaan er vanuit dat onze inspanningen voor de verbetering van de biodiversiteit gehonoreerd zullen worden. En zodoende verwachten we een vruchtbare samenwerking met de gemeente Krimpenerwaard en de provincie Zuid-Holland.

NatuurNetwerk Nederland

Het gebied aan de overzijde van de Oudelandseweg is aangemerkt als deel van het NatuurNetwerk Nederland (kortweg NNN). Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het gebied van het NNN komt veelal overeen en vormt een aanvulling op de Natura-2000 gebieden. In de gemeente Krimpenerwaard wordt het NNN vormgegeven middels het programma "Veenweiden Krimpenerwaard". Dit wordt uitgevoerd door het Natuurbeheercollectief (NBC) Krimpenerwaard. Bij het aanwijzen van de gebieden die onder NNN vallen, is besloten om het terrein Natuurrijk er buiten te laten. Natuurrijk is aangewezen als onderdeel van de GBDA en is daarmee een stapsteen richting het NNN. Het NNN-gebied genaamd "Oudeland" ligt precies aan de overkant van de Oudelandseweg, zoals te zien is op onderstaande kaart van het NNN-gebied Oudeland. Dit gebied zal tussen 2023 en 2025 ingericht worden. Er is volop kruiden- en faunairijk grasland gepland, evenals sloten met waterplanten, krabbenscheer of gele plomp en sloten met een

verlandingsvegetatie. Verder zijn op verschillende plekken rijen knotwilgen gepland en laagveen bos.

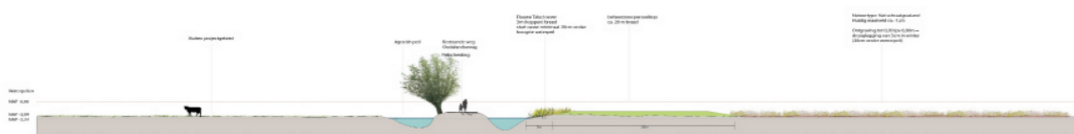

Zowel qua ligging als qua inrichtingswensen liggen Natuurrijk en NNN-gebied Oudeland dicht bij elkaar. Het terrein van Natuurrijk wordt ingericht als kruiden- en faunairijk grasland met verschillende structuurelementen en natuuroevers. Dit is exact gelijk aan de inrichting van het zuidelijk deel van Oudeland, ten zuiden van de Oudelandseweg en grenzend aan het Loetbos. De introductietekst van het deelgebied Oudeland zegt: “Kleinschaligheid en een mix van verschillende natuurtypen, veelal botanisch staan in Oudeland centraal.” (zie <https://indd.adobe.com/view/fc3ae649-3e24-4c92-9b5f-aae99cbb8a>). Dit is voor 100% van toepassing op dit plan voor Natuurrijk!

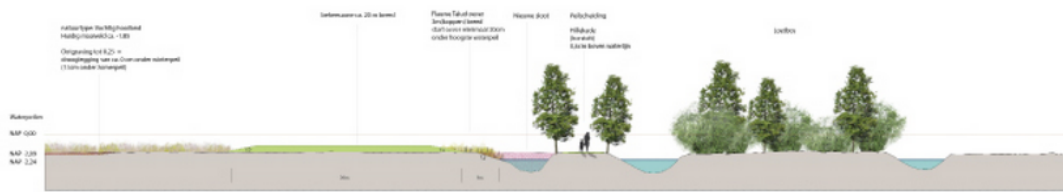
Er zal dan ook een perfecte samenwerking kunnen ontstaan tussen het Natuurrijk en de nieuw aan te leggen natuur van het NNN-gebied Oudeland.

In het NNN-plan zijn ook verschillende doorsneden uitgetekend. De doorsneden die het dichtst bij Natuurrijk liggen, zijn de nummers 3 & 4, die hieronder worden getoond. De daarin voorziene bomen, zullen heel plezierig samenwerken met de beplanting op Natuurrijk, om de biodiversiteit te bevorderen en trekbewegingen door dieren mogelijk te maken.

Doorsnede 3

Doorsnede 4

De omgeving

Ook recht tegenover het terrein van Natuurrijk, op de kavel van huisnummer 12 zijn meerdere volwassen wilgen aanwezig. Die helpen om de biodiversiteit te vergroten en natuur-ontwikkeling te stabiliseren.

Ten zuidoosten van het NNN gebied Oudeland ligt bovendien het Loetbos, zoals ook aangegeven op de kaart. Een flink stuk bos, dat naast recreatie volop rust en ruimte biedt aan flora en fauna. Hier worden ♦bevers en reeën gezien plus vogels als de reiger, zwartkop en tuinfluiter en er is ruimte voor vlinders en libellen in de Idylle.

Op het originele Natuurrijk staan ook honderden bomen, vrijwel uitsluitend inheemse soorten. Zij vormen nu een solide basisgebied. De Valkwei sluit daarop aan en met de daar aanwezige bomen ontstaat de toeleiding naar het NNN-gebied Oudeland. Bij uitstek het landschapselement waarlangs trekvogels en andere migrerende dieren hun weg kunnen vinden.

Het landschap van de Geerpolder wordt een slagenlandschap genoemd, naar de langgerekte stroken, ook wel 'slagen' genoemd. Bomen vormen hierin een integraal onderdeel van het mooie landschap.

Aanvullende documenten

De Omgevingsvisie Krimpenerwaard geeft voor de lokatie van Natuurrijk, een overzicht van de kansen. Daarin staat onder andere: Combineer natuurontwikkeling, biodiversiteit en

passende waterpeilen in gebieden met de grootste bodemdaling. Dus ook hier sluiten de plannen van Natuurrijk perfect aan op het gemeentelijk beleid. (zie p.25 en 31, <https://fdocuments.nl/document/omgevingsvisie-krimpenerwaard-nette-versie-21-mei-2021-.html?page=25>)

Op 14 december 2021 heeft de rekenkamer het rapport “Waar is de grutto?” uitgevaardigd wat aantoont dat de subsidies voor boeren van de laatste 20 jaar niet goed gewerkt hebben om de weidevogelstand vooruit te helpen. Vandaar dat een andere aanpak noodzakelijk is. Natuurrijk hoopt en gelooft dat de nieuwe insteek van NNN en de groenblauwe dooradering wel de juiste insteek zijn.

Het profiel van Natuurrijk

Het inrichtingsplan van Natuurrijk bevat de nodige bomen. Dit kan door sommige partijen als ongemakkelijk worden opgevat, aangezien het huidige gemeentelijk beleid voornamelijk gericht lijkt op het open karakter van het slagenlandschap. Verder worden er grote inspanningen verricht om weidevogels terug te brengen naar de Krimpenerwaard, met name binnen het programma Veenweiden Krimpenerwaard. Soms melden mensen dat roofvogels bomen kunnen gebruiken als uitkijkpost en zo een bedreiging kunnen vormen voor die weidevogels.

Natuurrijk kijkt hier anders tegenaan. Allereerst zijn de bomen voor Natuurrijk noodzakelijk om een goede invulling te geven aan onze GBDA status, die de provincie heeft opgelegd op de nieuw verworven grond. Om de voor de GBDA benodigde lijnvormige elementen te vormen, zijn bomen cruciaal. Minstens 50% moet bestaan uit houtige elementen, zo staat in de documenten van de GBDA. Bovendien zijn bomen belangrijk om CO2 vast te leggen, om zo klimaatopwarming te voorkomen. Dat is uitgebreid vastgelegd in het Klimaatakkoord van Nederland en waarvan de GBDA een onlosmakelijk deel is. Er moeten veel bomen geplant worden om de temperatuur op aarde binnen de perken te houden. Daarnaast willen we graag extra landschapselementen toevoegen, die zijn aangereikt door de provincie Zuid-Holland.

Op ons terrein zullen we zeker ook de zwarte els ruimte geven. Dit is een icoonsoort voor de bevordering van de biodiversiteit in de Krimpenerwaard. Er zijn veel dieren die vrijwel uitsluitend samen met elzen kunnen leven en daaraan ook hun naam te danken hebben. Enkele voorbeelden zijn het elzenhaantje, de elzenbladwesp, elzenoogbladroller, elzenuil en elzenwespvinder. Er zijn ook planten die bij en op elzen leven en hun naam aan de els danken, zoals de elzenweerschijnzwam, de elzenvlag en het elzenmos. En dan zijn er nog veel meer diertjes die vrijwel uitsluitend op elzen kunnen leven, maar niet naar de els vernoemd zijn. Daarom is de zwarte els integraal onderdeel van ons plan. Daarbij wordt opgemerkt dat op de zuidwestelijke natuurlijke oever de schaduwvorming van de zwarte els blijvend

Voor een echte omslag naar biodiversiteitsherstel is een verandering van de bestaande aanpak nodig. Dat vraagt van alle partijen het vermogen te kunnen 'omdenken'. Omdenken houdt in dat de geleverde prestaties van grondgebruikers om biodiversiteit te herstellen, worden gewaardeerd en beloond. Omdenken betekent ook dat we vanuit een gezamenlijke stip op de horizon inspanningen op elkaar afstemmen zodat de prestaties van grondgebruikers elkaar versterken en hier ook een gepaste beloning voor mogelijk is. Het beheer van terreinen van natuurbeschermingsorganisaties is optimaal voor het versterken van de ter plekke karakteristieke biodiversiteit en ze krijgen daar een aantrekkelijke beloning voor van leden en overheid. (Uit Deltaplan Biodiversiteitsherstel, zie https://www.mnh.nl/wp-content/uploads/sites/15/2019/04/A5-boekje_Deltaplan-COMMS_Website-2.pdf)

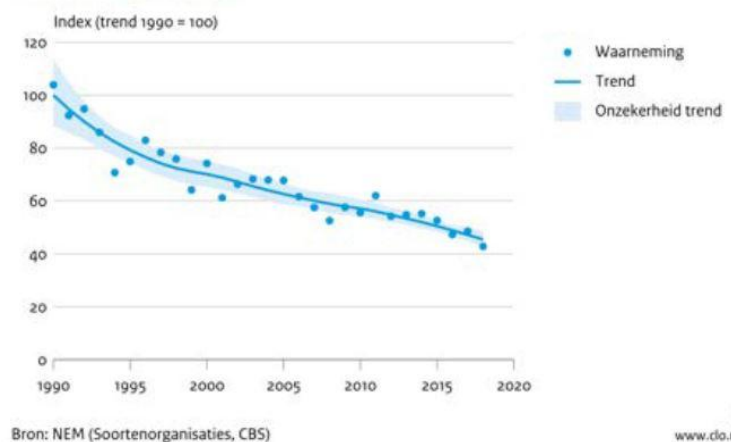
Het Nederlands landschap werd tot nu toe vooral als gebruiksgoed gezien. Daardoor is de kwaliteit ervan enorm teruggelopen. Ongeveer 60% van de landschapselementen is de laatste eeuw door verstedelijking en intensivering en schaalvergroting in de landbouw verdwenen.

Verder heeft de Algemene Rekenkamer al aangetoond dat eerdere maatregelen niet het juiste effect hebben gehad. Ondanks dat er acht keer zoveel geld wordt

uitgegeven, is het aantal broedparen van de grutto's teruggelopen tot de helft. Juist de meest effectieve maatregelen, zoals verhoging van de grondwaterstand en aanleg bloemrijke stroken zijn niet of te weinig uitgevoerd. Dus alleen met voldoende omdenken en gedurfde keuzes kunnen we het tij keren.

Daarmee is het historisch verantwoord om bomen te planten. Daarbij zijn bomen en zeker de zwarte els noodzakelijk. Voor de GBDA is Stichting Natuurrijk gebonden om de biodiversiteit zoveel mogelijk te bevorderen. Daarvoor kiezen we uit de verst uitgewerkte voorbeelden die ons door de provincie worden aangereikt. Zo is in een evenwichtige overweging het volgende inrichtingsplan ontwikkeld.

Fauna in agrarisch gebied

Inrichtingsplan De Valkwei

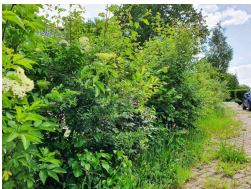
De onderdelen

Het gehele Nieuwe Natuurrijk wordt aangeduid als kruiden- en faunairijk grasland. Dus het hoofdbestanddeel is dan ook grasland dat extensief gemaaid wordt, wat een grote variëteit aan kruiden herbergt. Daarnaast worden verschillende andere elementen aangelegd om het landschap te verrijken en de biodiversiteit verder te doen toenemen. Samen met een hoger waterpeil, geen mestgift en voldoende rust, ontstaat daarmee een uitstekende habitat voor amfibieën, insecten, zoogdieren en vogels.

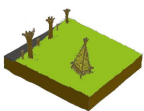
Stichting Natuurrijk nodigt beslissers van gemeente of provincie uit om op onze grond de verschillende landschapselementen te ontdekken. Het terrein zal ook toegankelijk zijn voor omwonenden, schoolklassen en andere geïnteresseerden. Een bezoek zal wel altijd onder begeleiding plaatsvinden, om de kwetsbare, beschermde natuur veilig te houden.

Hieronder worden de verschillende onderdelen van het Inrichtingsplan Natuurrijk uitgelegd. Wanneer een landschapselement is gekozen uit het handboek “Natuurbouwstenen in de polder”, wordt allereerst de verwijzing daarnaar gegeven.

1. **Gemengde haag.** (zie Natuurbouwstenen p.21) Deze haag vormt de landschappelijke inpassing van eventueel geparkeerde auto's en onttrekt ze aan het zicht vanaf de weg. Een haag van verschillende soorten struiken neemt relatief weinig ruimte in en biedt leefgebied aan tal van insecten, vogels en kleine zoogdieren. Er wordt gekozen voor struiken die naast een dichte beplanting tevens bloem- en besdracht geven. Verschillende planten en struiken zullen ook doorns hebben, zodat ze een goede schuilplaats bieden tegen predatoren. Op die manier is het een goede habitat voor de ♦merel en ♦huismus en vele andere vogelsoorten. Door ook wilde kamperfoelie toe te voegen, biedt de haag nectar aan nachttactieve insecten, die op hun beurt bijdragen aan de voedselbeschikbaarheid voor ♦vleermuizen.

2. **Muizenruiter.** (zie Natuurbouwstenen p.28) Een muizenruiter wordt gemaakt door met ongeveer 6 stokken of wilgentenen een pyramide te vormen en deze te bedekken met stro, hooi of maaisel. Een ruiter is tussen de 1,5 en 2,5 meter hoog.

De muizenruiter biedt extra voedsel en een droge, beschutte overwinteringsplek voor muizen. Een goede muizenstand garandeert voldoende voedsel voor o.a. uil, torenvalk en ooievaar. Daarnaast profiteren de kleine marterachtigen zoals hermelijn en wezel hiervan.

3. **Vogel-observatiehut.** Om vrijwilligers en bezoekers optimaal te kunnen voorlichten over de aanwezige vogels, zal een observatiehut worden gebouwd. Dit is cruciaal voor de educatieve functie van Natuurrijk. De hut geeft uitzicht op het leeuwerikenveld. Door te kijken vanuit de hut worden de vogels niet verstoord. De hut zelf zal aansluiten op andere landschapselementen en met een uiterlijk passend in de omgeving, zo zal de hut een natuurlijke aanvulling zijn van het terrein. De omgevende landschapselementen, zoals ringslangbroeihoop en muizenruiters zorgen dat de hut onzichtbaar is in het landschap. Bovendien zal de Stichting door verhuur van de observatiehut enige inkomsten kunnen genereren.

4. **Ringslangbroeihoop.** (zie Natuurbouwstenen p.25) Een broeihoop voor de ringslang bestaat uit 4 tot 6 m³ organische materiaal dat in de vorm van een hoop is aangebracht. In Natuurrijk is al vele jaren ervaring met de aanleg van broeihopen, die omringd worden door knotwilgen. De onderlaag bestaat uit stammen en snoeihout, waarop lagen organisch materiaal zoals maaisel, blad en vrijgekomen materiaal van sloot- en oeverbeheer wordt aangebracht. Het materiaal is bij voorkeur vochtig en wordt iets aangedrukt. De top wordt ingedrukt, zodat het regenwater infiltreert en de hoop vochtig blijft.

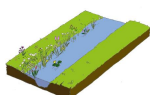

Behalve de ringslang maken ook ongewervelden als spinnen, kevers en duizendpoten gebruik van de broeihoop als leefgebied. Het biedt ook een ideale nestgelegenheid voor muizen, wezel, hermelijn, bunzing en bergeend. Daarnaast is het een prima overwinteringsplek voor amfibieën zoals gewone pad en kleine watersalamander.

5. **Gemaaid pad.** Over het terrein wordt een wandelpad gecreëerd door het gras extra te maaien. Het pad voert glooiend langs de hoogtoppunten van Natuurrijk. Op deze manier kunnen de vrijwilligers en bezoekers volop genieten van al het leven op het terrein. Door een doordacht maaibeleid wordt het pad beloopbaar gehouden.

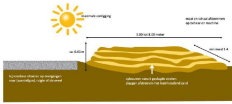
6. **Flauw taludoever.** (zie Natuurbouwstenen p.47) De flauw taludoever, ofwel de zuidwestelijke natuurlijke oever van De Valkwei, is het meest toegepaste type natuuroever. Bij dit type wordt het maaiveld vanaf de waterzijde verlaagd, zodat het in een vloeiende baan van waterlijn naar maaiveld verloopt. Hierdoor ontstaat een gradiënt van voedselarm, naar voedselrijk en van nat naar vochtig.

De flauw taludoever heeft voornamelijk een botanische doelstelling. Planten van vochtig grasland als oa. ♦dotter, koekoeksbloem, wilde Bertram, teer guichelheil, ogentroost, ♦rietorchis, vetblad, zonnedauw, klokjesgentiaan, waterdrieblad, wateraardbei, moerasrolklaver, ratelaar, watermunt en vele andere soorten vinden hier een groeiplek. Van de kruiden rijkdom profiteren insecten, maar ook is de geleidelijke overgang van water naar land aantrekkelijk voor weekdieren (zoals slakken). Juist deze groep wordt over het algemeen veronachtzaamd. De geleidelijke overgang laat ook amfibieën en de ringslang makkelijk uit het water komen en hier

foerageren. Bij het onderhoud van deze oever is het van groot belang dat de planten veel licht krijgen. Daarom moeten hier els en wilg in toom gehouden worden zodat ze niet teveel licht wegnemen van deze oever.

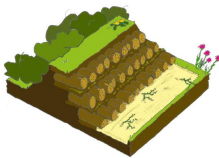
7. **Keverbank.** (zie Natuurbouwstenen p.40) Keverbanken zijn in de natuurbescherming vooral bekend vanuit het akkervogelbeheer. Een keverbank is voornamelijk bedoeld om de voedselbeschikbaarheid voor akkervogels te vergroten door het stimuleren van het aantal spinnen, kevers en andere ongewervelden.

Akkervogels als leeuweriken en ♦patrijzen kwamen in het verleden ruimschoots voor op Natuurrijk, maar staan nu beide op de rode lijst. Met deze keverbank bieden we ze alle mogelijkheden om in mooie aantallen terug te keren. Ook vanuit algemeen ecologisch belang is het stimuleren van deze soortgroepen een welkome aanvulling op de biodiversiteit en de voedselbeschikbaarheid. Op de open plekjes kunnen zandbijen hun nest graven.

Een keverbank is opgebouwd uit organisch materiaal, met een hoogte van 0,6 tot 0,8m en vaak lijnvormig. Hij kan worden opgebouwd uit plaggen of ontgraven viltlagen uit het terrein met daartussen dunne lagen (breker)zand, dat zich geleidelijk na aanleg in de keverbank zal inspoelen.

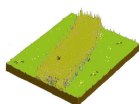
8. **Insectentrap** (zie Natuurbouwstenen p.16) Een insectentrap bestaat uit een opgebouwde lage heuvel van bij voorkeur afgegraven plaggen met vegetatie, waarin stammen met een minimale diameter van 30cm zijn ingegraven. De 'trap' (voorkant) van deze bouwsteen is gelegen op het zuiden tot zuidwesten, zodat deze kant het grootste deel van de dag in de zon ligt.

Aan de voorzijde van de insectentrap wordt een zandbed van leemhoudend zand (zavel) aangebracht, zodat er een schrale en dus open vegetatie aanwezig is. Tevens wordt voorkomen dat, door snel groeiende vegetatie, beschaduwing ontstaat. Grondbewonende bijen kunnen in het zand hun nest maken. Aan de van de zon gekeerde zijde kan een struweel van bloemrijke soorten worden aangeplant.

In de directe omgeving moet voldoende nectar te vinden zijn voor de bewoners van de insectentrap. En in de winter is overstaande ruigtevegetatie gewenst. De insectentrap is bedoeld voor gravende en borende insecten, maar het droge en warme milieu biedt ook schuil- en overwinteringsplek aan andere insectensoorten en amfibieën. Vlinders kunnen er opwarmen en vogels vinden er voedsel. Daarnaast geeft het leefgebied voor muizen en kleine marterachtigen zoals wezel, hermelijn en bunzing.

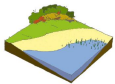
9. **Kruidenbaan.** (zie Natuurbouwstenen p.33) Een kruidenbaan wordt aangelegd om de kruidenrijkdom te bevorderen in graslandpercelen. Door de omgeving wel te maaien en de kruidenbaan niet, kunnen de kruiden ongestoord tot zaadzetting komen en vallen deze in een gunstig kiemklimaat met een open bodem en veel licht.

De voornaamste doelstelling van een kruidenbaan is het ontwikkelen van een

natuurlijke vegetatie met gebiedseigen soorten. Dit zal leiden tot een toename van insecten (onder andere de ♦weidehommel) die indirect een grote bijdrage leveren aan de voedselbeschikbaarheid voor grotere organismen zoals (weide)vogels, ♦vleermuizen en amfibieën. Bovendien draagt een kruidenbaan bij aan een mooie beleving van het landschap.

10. **Poel.** (zie Natuurbouwstenen p.39 & 45) De poel is vooral van belang voor amfibieën en libellen. De flauwe oevers, met geleidelijke overgangen van nat naar droog biedt plaats aan een grote diversiteit van inheemse kruiden en hiermee leefgebied voor tal van insecten en kleine zoogdieren. Door de poel niet aan te takken op het bestaand water en door periodieke droogval worden vissen geweerd uit de poel.

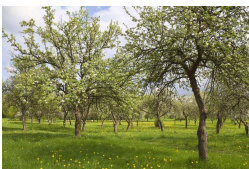
Om de poel voor de ♦rugstreeppad geschikt te maken, is het water ondiep (max. 60cm) en niet beschaduwd, zodat het water snel opwarmt. Hierdoor kunnen de rugstreep larven zich snel ontwikkelen. Één oever zal geleidelijk aflopen, zodat het mannetje tijdens de voortplantingsperiode op de bodem zitten en tegelijk de kwaakblaas boven water hebben. In dit pionierhabitat kunnen verschillende soorten libellen, zoals de tengere grasjuffer eitjes afzetten. Ook kunnen vlinders open plekken gebruiken om op te warmen. Hierbij is het belangrijk om de kreeften te weren, die alle vegetatie kunnen opeten.

11. **Kas.** Een kleine kas geeft ons de gelegenheid om van interessante soorten extra opkweek te realiseren. We beperken ons steeds tot de gebiedseigen soorten. Zeldzame planten als de drie soorten sleutelbloemen, maar ook zaailingen van struiken kunnen we dan vermeerderen en opkweken. Die kunnen we vervolgens elders op Natuurrijk uitplanten, maar ook aanbieden aan bezoekers en vrijwilligers. Op die manier bevorderen we de biodiversiteit van de hele Krimpenerwaard. Plus natuurlijk de belangrijke educatieve functie hiervan.

De kas staat welbewust achteraan op het terrein, zodat hij onzichtbaar is vanaf de weg. Ook van andere kanten levert het geen storend beeld op.

12. **Hoogstamweide.** (zie Natuurbouwstenen p.20) Een bijzonder beplantingselement betreft een hoogstamboomgaard. Dit biedt nestplaatsen voor o.a. Grauwe vliegenvanger, ♦steenuil en spotvogel en is, in het vroege voorjaar een nectarbron voor veel insecten. Door de hoogstamweide te combineren met een poel kan ook de aquatische fauna worden gestimuleerd.

13. **Knotwilgen.** (zie Natuurbouwstenen p.14) Knotbomen kunnen een waardevolle toevoeging vormen aan het totale habitat. Door hun relatief geringe hoogte, snelle veroudering en het spoedig ontwikkelen van holten vormen ze het leefgebied voor veel insecten, vogels en zoogdieren. Door een rij knotbomen gefaseerd te knotten, blijft er altijd schuil- en broedgelegenheid voor vogels en andere dieren. De knotwilg is in het voorjaar één van de eerste nectarbronnen voor insecten en er leeft een enorm groot aantal

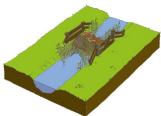
insecten en ongewervelden op, in en aan de boom. Knotwilgen vormen daarmee een grote voedselbron voor tal van organismen.

14. **Natuurhotel.** Door bakstenen en dakpannen stevig op elkaar te stapelen en daarbij tussenruimtes over te laten, ontstaan bruikbare holtes. Deze holtes worden deels gevuld met zand, aarde of hooi, om een perfecte habitat te creëren voor verschillende diersoorten. In het natuurhotel worden ook boomstammen opgenomen. Die worden voorzien van gaten in verschillende diameters, als nestgelegenheid voor metselbijen. Een natuurhotel heeft minstens één meter breedte, zodat er altijd vorstvrije plekken blijven. De bovenzijde wordt afgewerkt met zand, waarmee een schrale voedingsbodem ontstaat voor zeldzame planten. Eventueel kan het natuurhotel worden uitgebreid met een bunzingkast.

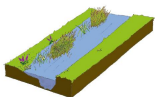
Het gehele natuurhotel is gericht op het zuiden, ten behoeve van de warmte. Door de grote variatie aan materialen ontwikkelt zich ook een enorme variëteit aan planten en dieren daarop. Op Natuurrijk wordt dit landschapselement al jaren succesvol toegepast, met opzienbarende resultaten.

15. **Amfibie steenstapeling.** (zie Natuurbouwstenen p.43) Amfibieën, maar ook (loop)kevers, spinnen en tal van ongewervelden zoals duizendpoten, pissebedden enz verblijven graag onder de beschutting van een hoop opgeslagen materiaal. Dit kan zowel grof organisch materiaal zijn, maar ook onbehandeld hout of steen.

Door het materiaal onregelmatig bij elkaar te leggen, ontstaat schuilgelegenheid en overwinteringshabitat voor ongewervelden, kleine zoogdieren en amfibieën als (♦rugstreep)paden en kleine watersalamander. Door de hoop af te dekken met wat grasafval of ruigtevegetatie wordt deze landschappelijk ingepast.

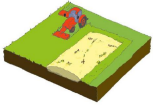
16. **Drasoever.** (zie Natuurbouwstenen p.48) De drasoever ofwel de noordoostelijke natuurlijke oever van De Valkwei krijgt een vlak profiel van 1,0 tot 3,0m breed dat net onder het waterpeil is gelegen. De bodem is permanent nat, waardoor een vegetatie van grote helofyten kan ontwikkelen. De vegetatie is structuurrijk, iets grover dan de flauw taludoever en heeft veel nectarplanten. Deze bloeien wat later in het seizoen dan de kruiden op de flauw taludoever. Door beide te combineren is het gehele seizoen voedsel beschikbaar voor insecten.

Op deze natte bodem is plaats voor o.a. grote kattenstaart, gewone wederk, zwanenbloem, gewone valerian en gele lis. Het habitat is een rijke nectar bron voor insecten en biedt bescherming en beschutting aan veel soorten dieren zoals: waterspitsmuis, ♦noordse woelmuis, zeggedoortje, moerassprinkhaan, ♦argusvlinder, ♦glassnijder en de ♦purperreiger. Deze laatste is een beschermde vogelsoort en een regelmatig bezoeker op Natuurrijk. Daarom geven we hem graag de ruimte. In de begroeiing neemt de krabbescheer steeds meer toe, dit ontwikkelt zich tot prachtige broedplekken voor de ♦zwarte stern. Bij een ruimere groei van

elzen en wilgen zal hier een mooie habitat ontstaan voor de ♦bever.

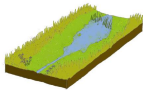
17. **Leeuwerikenveld.** (zie Natuurbouwstenen p.34) Zo'n 30 jaar geleden vulden de veldleeuweriken in het voorjaar het luchtruim van de veenweide met hun zang. Tegenwoordig zijn ze vooral te vinden in natuurgebieden, of op extensief beheerd terrein. Met dit leeuwerikenveld wordt een habitat gecreëerd voor de veldleeuwerik en de ♦patrijs.

Allereerst wordt de viltlaag tot een diepte van 15cm uitgenomen, de open plek wordt gevuld met grof brekerzand. Het veld wordt daarna dun ingezaaid met een streekeigen kruidenmengsel. Op deze manier ontstaat een plek met kruidenrijke vegetatie.

Behalve de veldleeuwerik profiteren ook weidevogelkuikens ervan als schuilplek. Het veld trekt een grotere diversiteit insectensoorten aan, die op hun beurt voedsel vormen voor vogels en amfibieën.

18. **Greppelpoel.** (zie Natuurbouwstenen p.38) Greppels zijn smalle ondiepe geulen in graslanden bedoeld om overtollig regenwater af te voeren. Vanuit ecologisch oogpunt kunnen greppels ook dienen om juist water vast te houden. Door lokaal greppels te verbreden ontstaat een ondiepe geïnundeerde laagte die, in het voorjaar, kan dienen als voortplantingslocatie voor amfibieën en een mooie aanvulling vormen voor het leefgebied van (weide)vogels.

Een belangrijke meerwaarde voor greppels ontstaat wanneer de randzone in een afstand van 0,5 tot 1,5 meter niet wordt gemaaid en in de winter blijft overstaan. Tal van dieren benutten greppels om te migreren, beschutting te vinden bij schrale weersomstandigheden of felle zon. Het bodemleven zit hoger in de bodem, spinnetjes op de kale droge bodem enz, waardoor een foerageergebied voor o.a. de watersnip ontstaat. Ook biedt het een zeer waardevolle voortplantingshabitat voor amfibieën.

19. **Eik.** Tegen de Oudelandseweg aan zullen 2 eiken worden geplant. Zo ontstaat een natuurlijke toegang tot het terrein. Er is gekozen voor de eik, omdat er honderden soorten zijn die specifiek afhankelijk zijn van deze boomsoort. Zoals de eikenprachtkever, eikengalwesp en eikenpage. Daarnaast bieden eiken nestgelegenheid voor vele vogels. Voor de eikenprocessierups hoeven we niet te vrezen, aangezien er volop biodiversiteit in de omgeving is, zodat hier geen plaag kan ontstaan.

20. **Torenvalkkast.** De torenvalk is een veel voorkomende gast op Natuurrijk. Deze roofvogel was lange tijd de talrijkste roofvogel van ons land. Inmiddels staat hij op de rode lijst, terwijl hij essentieel is voor het boerenland. Het is een uitgesproken muizenjager en als zodanig is hij noodzakelijk om de muizenpopulatie op Natuurrijk in toom te houden. Verder mag een valk natuurlijk niet ontbreken op De Valkwei! De torenvalk broedt graag in

nestkasten in open land, vandaar dat we hem die gelegenheid graag bieden.

21. **Ooievaarspaal.** De ooievaar is een inheemse diersoort, die beschermd is op grond van de Europese Vogelrichtlijn. Begin 1900 was de ooievaar nog talrijk, maar rond 1970 was deze weidevogel vrijwel verdwenen als broedvogel in Nederland. Inmiddels zijn er beschermingsprogramma's in heel Europa. Daarbij is het belangrijk om voldoende broedplekken aan te bieden om de vogelstand op peil te brengen en te houden.

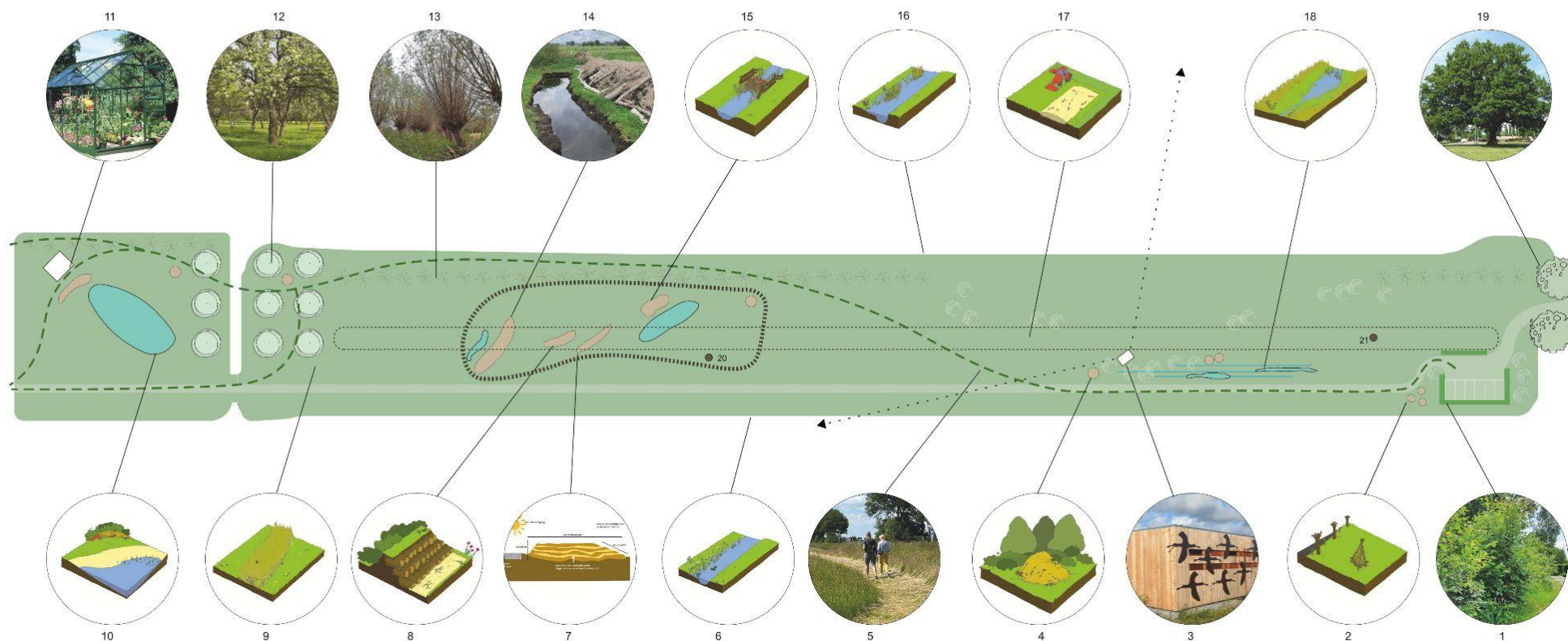
De ooievaar leeft bij uitstek in extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden met een hoge waterstand. Voor een broedplek maakt de ooievaar meestal gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen. Van de ooievaar is verder bekend dat hij ook rivierkreeften eet en daarmee bewijst hij Natuurrijk goede diensten. Daarom hoort de ooievaar juist bij een gebied als Natuurrijk, hij maakt deel uit van dit unieke ecosysteem. Bovendien is het een zeer geliefde vogel en daarom geven we de ooievaar graag een plek in het inrichtingsplan.

Vegetatiebarrière tegen kreeften. In de sloten die Natuurrijk omringen en de door de Provincie aangelegde poel op De Valkwei zijn volop Amerikaanse rivierkreeften aanwezig. Deze invasieve exoot vormt een plaag, hij eet alle waterplanten op en verstoort zo het natuurlijk evenwicht van de inheemse soorten. Om enkele poelen te vrijwaren van deze invasie, legt Natuurrijk een barrière aan. De barrière zou kunnen bestaan uit takkenrillen tussen dubbele rijen knotwilgen, dichte in rijen geplante doornstruiken met soorten als meidoorn, sleedoorn, duindoorn, hondsroos, egelantier, Rosa rugosa, mispel en braam. Incidenteel kan gaas gebruikt worden. De barrière moet liefst zo gevarieerd mogelijk zijn.

Binnen de barrière zullen in een later stadium enkele poelen gegraven worden, die op deze manier vrij van kreeften kunnen blijven. Dit alles is noodzakelijk om de kamsalamander te redden die nu nog in Natuurrijk leeft, maar die ernstig in zijn voortbestaan bedreigd wordt.

Natuurrijk inrichtingsplan - natuurbouwstenen in de De Valkwei

- Kruiden- en faunairijk grasland
- Insecten habitats
- Poelen en greppels
- Gemaaide wandelroute
- Afdeklaag
- Kreeftenbarriere

1 Gemengde haag / bossage	11 Kas
2 Muizenruiter	12 Hoogstamweide
3 Vogel-observatiehut	13 Knotwilgen
4 Ringslangbroeihoop	14 Natuurhotel
5 Gemaaid pad	15 Amfibiesteenstapeling
6 Flauw taludoever	16 Drasoever
7 Keverbank	17 Leeuwerikkenveldje
8 Insectentrap	18 Greppelpoel
9 Kruidenbaan	19 Eik
10 Poel	20 Torenavalkkast
	21 Ooievaarspaal

Stichting Natuurrijk
 Ontwerp: Eric van Ulden, Kees Beart, Rombout den Ouden
 Afbeeldingen Natuurbouwstenen: Rudi Terlouw, Richard Slagboom

Uitvoering

Het uitvoeren van dit ambitieuze plan, vergt een grote hoeveelheid arbeid. Tot nu toe is alle werk louter door vrijwilligers uitgevoerd. Maar voor de toekomst wordt eraan gedacht om een professionele kracht in te schakelen. Dit om de voortgang van het plan en Stichting Natuurrijk op robuuste wijze te waarborgen.

Om een en ander te bekostigen, zal Stichting Natuurrijk zoveel als mogelijk de kosten zelfstandig vergaren. Hiertoe zal zeker gekeken worden naar de voorgestelde verdienmodellen uit de Toolbox van Samen voor Duurzaamheid.

Verder ontvangen we graag ondersteuning van de gemeente en de provincie. Dit zal allereerst moeten bestaan uit een vruchtbare samenwerking. Maar mogelijk zijn hier ook financiële toevoegingen te organiseren om onze prachtige bijdrage aan de gemeentelijke en provinciale doelen, mogelijk te maken.

Omdat de plannen van Natuurrijk op alle gebieden overeenkomen met de doelen van de Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel, zijn hier mogelijk ook gelden te vergaren, zoals mogelijk een langdurige beheervergoeding. Hier enkele teksten die daarop wijzen.

Uit Aanvalsplan Landschap (p.4):

“Behalve landbouwgrond betreft dit ook grond zonder landbouwfunctie, die in eigendom is van overheden en particulieren niet zijnde agrariërs. Voor agrariërs en andere particuliere grondeigenaren staat voorop dat het financieel voldoende aantrekkelijk moet worden gemaakt om hen te verleiden bij te dragen aan groenblauwe dooradering. Deelname is op vrijwillige basis.”

Uit Aanvalsplan Landschap (p.13):

“Landschapselementen dragen door het leveren van ecosysteemdiensten bij aan een duurzaam inkomen van boeren en andere grondeigenaren.”

Uit Aanvalsplan Landschap (p.21):

“Deelname aan het Aanvalsplan is vrijwillig, maar op het moment dat deelgenomen wordt gelden de daarvoor geldende verplichtingen, waar tegenover dan de overeengekomen langjarige vergoedingen staan.”

Stimuleringsbeleid via bijvoorbeeld het Subsidiestelsel Natuur en Landschap, waaronder de subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap o.b.v. het Natuurbeheerplan;

Alle foto's zijn genomen op Natuurrijk, behalve de iconen bij de onderdelen

© St. Natuurrijk
21-2-2023

Auteurs:
Rombout den Ouden
Eric van Ulden
Kees Beart